

Es partits politics aranesi hèn publiques es candidatures tàs eleccions deth 13-J

CDA, Agropacion d'Electors Amassadi per Aran, PSC-UA-GA e UPA volen ua campanha electorau sense atacs personaus

CONVERGÈNCIA DEMOCRÀTICA ARANESA

III Era formacion politica, Convergència Democràtica Aranesa (CDA) siguec era mès maitièra ara ora de hèr publiques es sues listes entàs pròpèus eleccions municipaus e entath Conselh Generau. CDA, se presente tad aguestes eleccions coma eth partit mès representat, damb listes en toti es municipis mens Canejan, ath delà des sies terçons.

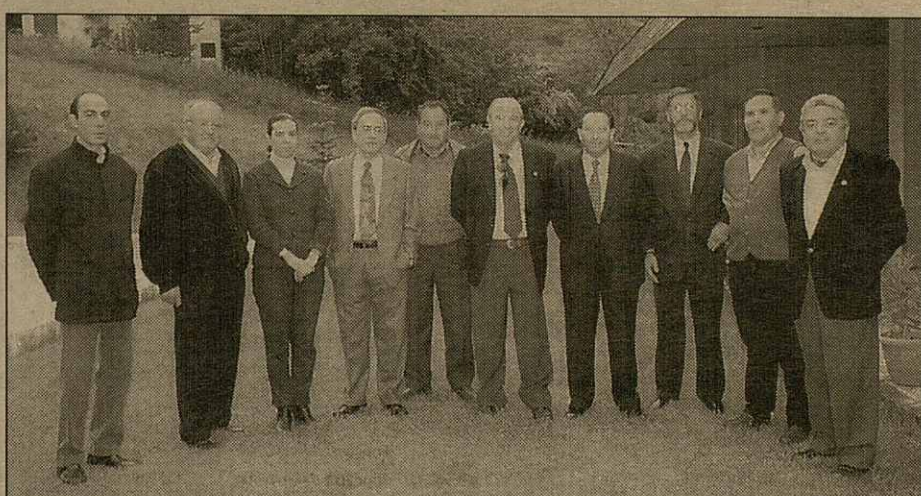
AGROPACION D'ELECTORS AMASSADI PER ARAN

III Era Agropacion d'Electors Amassadi per Aran, entestada per Amparo Serrano, presentaue dimèrcles era sua candidatura. Aguesta agropacion politica ei formada principauement per membres d'Unió Democràtica de Catalunya, anteriorment vinculats damb Union Democràtica Aranesa. Era Agropacion d'Electors Amassadi per Aran presentarà lista municipau sonque en Vielha-Mijaran.

PARTIT DES SOCIALISTES DE CATALUNYA-UNITAT D'ARAN-GENT D'ARAN

IV Era naua coalicion PSC-UA-GA, serà ua auta des fòrças politiqües mès representades ath long deth parçan. Des nau municipis, presente lista en un totau de sèt en tot que des sies terçons aurà candidats ath Conselh en un totau de cinc. Aguest partit da ua entrada plan importanta as hemnes coma candidatas ara eleccion tant tàs municipis coma tath Conselh.

UNION POPULAR ARANESA

V Era darrèra presentacion de listes aguesta setmana la hège era coalicion Union Popular Aranesa, formada pes partits d'Union Democràtica Aranesa e Partit Popular. Aguest tandem politic a permetut ampliar eth sòn nombre de candidatures per tota era Val d'Aran. Era apòsta principau d'UPA a estat auer ath front des candidatures, persones que poguen dedicar eth maxim de temps as institucions.

**CATALUNYA
RÀDIO**

NAUT ARAN
98.4

BAISH ARAN
98.0

catalunya
informació

NAUT ARAN*
98.4

BAISH ARAN*
98.0

**CATALUNYA
MÚSICA**

NAUT ARAN
98.4

BAISH ARAN
98.0

* En desconexion entà era Val d'Aran programa MEDDIA ARANÉS de: 12 a 13 ores e de 19 a 20 ores.

MIRALHEM-MOS

VIII Pontaut ei coneishut com eth Las Vegas aranes peth nombre de bars que i a en repòrt ath nombre de vesins. Ath delà d'açò, e mau-grat qu'es dus lòcs non an arren a veir -er un plaçat ath hons d'ua val, er aute en mieï deth desèrt, er american way of life deuant dera padegada vida montanhencatanben podem afraïrar Pon-

taut tamb era vila de Nevada per un aute motiu: era existència de casinos de nomen-tada 'internacionau' laguens des sòns tèrmes. En reportatge d'aué tanben vos descurbiram qui sigue-ren es iniciadors des esports 'd'aventura' ena Garona, en un jòc que comencèc lèu 'obligat' e pas per plaser, coma se hè ena actualitat.

Eth centre aucupacionau entrarà en foncionament en octubre

Eth Conselh apròve en plen era adjudicacion dera reforma dera nau a on se plaçarà

Redaccion
VIELHA

Eth plen deth Conselh Generau, celebrat dijaus ena Casa deth Senhor d'Arròs, aprovèc per unanimitat era adjudicacion dera òbra de reforma dera nau, plaçada en poligon industriau de Vielha, a on se plaçarà eth nau centre aucupacionau entà discapacitats.

Pendent era session plenària se dèc a conèisher que sonque s'a presentat ua empresa constructora a concors, Ciagasa, era quau a resultat era adjudicatària.

Eth pressupòst dera òbra ei d'uns vint-e-tres milions de pessetes. Eth nau centre aucupacionau ei previst qu'entre en foncionament en mes d'octobre.

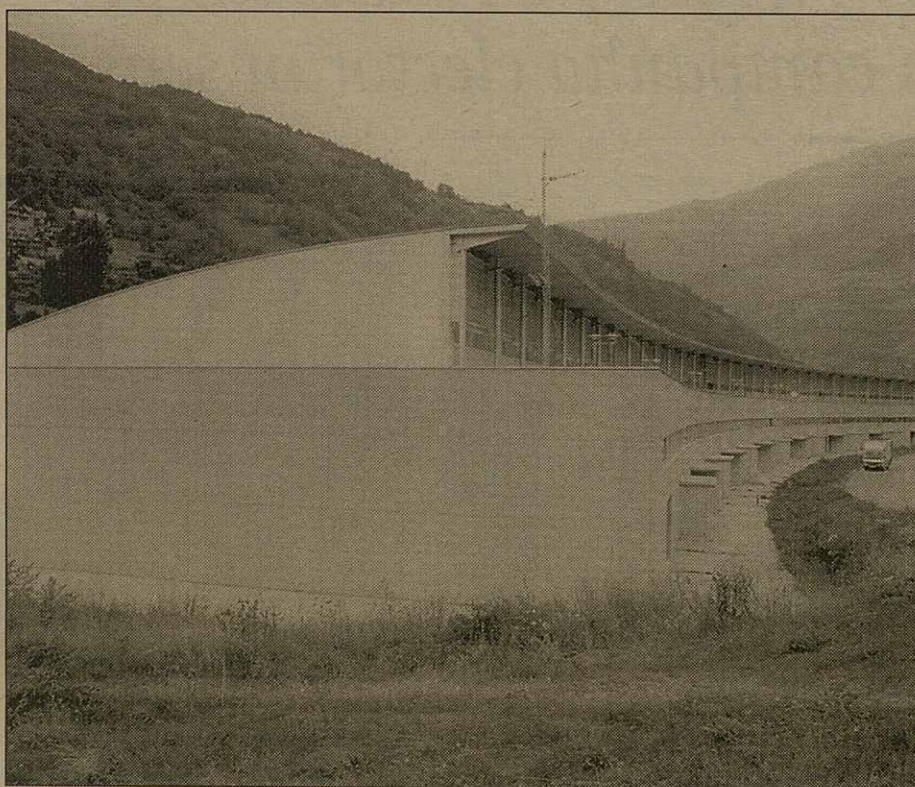
Un aute des punts aprovats en plen siguec es dates deth periòde crubatori de forma voluntària dera taxa deth servici de recuelhuda e tractament de lordères, corresponent ar exercici 1998. D'aguesta forma eth periòde tà efectuar es pagaments des lordères d'aguest exercici s'a mercat entre eth 15 de junhsèga ath 15 de seteme. En aguest sentit eth Conselh a previst marcar eth periòde de crubament dera taxa de lordères der an 1999 a començaments der an 2000.

Eth sindic d'Aran, Carlos Barrera, destaquèc "era conscienciacion e sen-

sibilitat qu'an demostrat es contribuent per cò que tanh sustot ath pagament des recebuts corresponents ar an 1997". Segontes Barrera: "Aguesta conscienciacion a permetut rebais-har de forma considerabla era grana

quantitat de recebuts impagats existents des der an 1993".

Atau donques eth Conselh a artenhut requestar de recebuts impagats pendent toti aguesti ans un totau de tres cents cinc milions de pessetes,

Eth centre aucupacionau se bastirà en poligon industriau de Vielha

demorant pendent de crubament uns cent dètz-e-nau.

Eth solet punt dera orde deth dia en qu'er unic partit dera oposicion present en plen, Unitat d'Aran, i votèc en contra siguec era ratificacion d'un convèni signat entre eth Conselh e eth Departament de Trabalh dera Generalitat a trauèrs deth quau se vò crear ua comission qu'estúdie era gestion que s'amie a tèrme ena Residència de temps liure de Les. Eth portaveu d'UA, Emilio Medan justificuèc eth vòt en contra en tot dèder qu'"era residència non pòt éster gestionada peth Conselh perque da servici a gent de Espanha e Catalonha e non pas as aranesi".

Barrera responèc ath portaveu de Unitat d'Aran: "ei sonque ua comission que sajarà d'estudiar per qué es installacions son deficitàries". Eth sindic tanben manifestèc "qué eth dia en qu'era residència sigue traspasada ath Conselh, era Generalitat s'encue-darà deth deficit que genèrera era madeisha e qu'actuaument arrenh es quaranta milions de pessetes".

Un aute des convènis ratificats en plen passe per acòrd subscrit entre eth Conselh e es Departaments de Cultura e Politica Territorial entà plaçar en Aran ua escola de natura e montanha qu'anarà bastida ena tresau planta dera Aubèrja Era Garona de Salardú. Eth pressupòst dera prumèra fasa, finançada peth Departament de Politica Territorial, ei d'uns trenta milions de pessetes tot e qu'eth pressupòst globau ei d'uns setanta milions.

Ath delà d'aguesti convènis, eth plen aprovèc es acòrds artenhuts damb era Generalitat entàs traspassi ath govèrn aranes des competències en matèria d'Ensenhament, Transpòrt Interior de viatgers atau coma era ampliacion des transferències, ja aquerides, en matèria de Torisme e Miei Naturau.

Mès ajuda de tipus umanitari dera Val d'Aran entath Pòble Saharaui

Es aranesi pòiràn anar, a trauèrs d'un viatge programat, tàs camps des refugiats en Sahara

Redaccion
VIELHA

A finaus d'aguest mes de mai se darà per acabada era campanha de recuelhuda de productes d'igiène d'ajuda ath pòble saharai encetada pera Delegacion Amics deth Pòble Saharaui ena Val d'Aran. Aguesta campanha, servís entà remassar basicament champú e gèl.

Era recuelhuda se hè sustot enes collègis aranesi atau coma en otèls e restaurants deth parçan.

Aguest acte d'ajuda umanitària non se hè coma un acte isolat pr'amor que tot eth materiau que se remasse se portarà entà Barcelona, tà que des d'aquiu, amassa damb d'autes ajudes recuelhudes en diuèrsi endrets de Catalonha, pogue éster traslat entàs camps saharais.

A ores d'ara, eth materiau remassat en Aran ja arrenh apuprètz era setantia de caishes.

Coïncidint damb eth finau d'aguesta campanha, representants d'Amics deth Pòble

Saharai en Aran, se desplaçaràn entara zòna deth Sahara liberada. Un viatge aqui participaràn enes sondegis de recèrca entà trapar aigua.

Rebremben que des dera Val d'Aran s'encetèc ua auta campanha, que dempús s'estienec entà tota Catalonha, entara crompa de bròques de perforadores d'aigua. Des d'aciu se n'envièren quate, dues aportades per Amics deth Pòble Saharaui, ua peth Conselh Generau d'Aran e ua auta aportada per Ajuntament

de Bossòst. Ara se començarà damb era dusau fasa d'aguest projècte que passe per arribar a arténher bombes extractores d'aigua entà poder perforar e trapar potzi entà curbir aguest besonh.

Aranesi en Sahara

Eth representant d'Amics deth Pòble Saharaui, Jose Castillo, explicaue qu'aguesta associacion a daurit ua lista entà qu'es aranesi qu'atau ac desiren poguen viatjar e conèisher de pròp es condicions enes quaus viu aguest pòble.

Damb açò, segontes mos explicaue Castillo: "volem conscienciar era gent damb es besonhs qu'a eth pòble saharai e ara ora dà-les a conèisher cò que s'a auançat damb es ajudes umanitàries".

Es aranesi que se desplacen enquith Sahara pòiràn veir de pròp a on s'an destinat es ajudes aportades des d'aciu.

Tot e que serà un viatge programat, damb ua durada de quate dies, entath quau serà de besonh un minim de cent inscrits entà poder amialo entà dauant, es opcions a trigar, un viatge plaçats en endret, seràn desparièrs. Se pòiràn visitar espitaus, conviuer pendent era estada damb familhes o inclús visitar es mainatges que hè dus ans sigueren acuelhuts per persones dera Val d'Aran.

Segontes hons dera organizacion, ei previst qu'aguest viatge se hèsque cap a finaus deth mes d'octobre. Eth periòde d'inscripcions serà dubèrt enquia mejans deth mes d'agost.

JAUME VILALTA
President
CRISTINA COLL HUIX
Directora general

VICENT SANCHIS
Director
LLUÍS MARTÍNEZ
Subdirector
Redacció:
SILVIA PUERTOLAS

Producció tècnica:
JORDI PELÁEZ
Publicitat:
ALBERT BORRÀS

Centralita Tel.: 93-316 39 00 - Fax: 93-316 39 36
Publicitat Tel.: 93-316 39 23 - Fax: 93-316 39 25
Subscriptors Tel.: 93-316 39 44 - Fax: 93-316 39 15
Distribució Tel.: 93-316 39 16 - Fax: 93-316 39 15

Consell de Cent, 425 - 08009 Barcelona

Telefons a la Vall d'Aran
Redacció: 609 50 92 02

DÍ: B20.249-1976
DIFUSIÓ CONTROLADA PER LOJD

ELECCIONS 99

Canejan, unic municipi d'Aran en qué CDA non presente lista

Silvia Puértolas
VIELHA

Era formacion politica Convergència Democratica Aranesa (CDA) siguec era prumèra ara ora de hèr publicques es listes des sòns candidats entàs eleccions municipaus e ath Conselh Generau a celebrar eth 13 de junh. Era presentacion se hec dimars en Parador de Vielha dauant militants e simpatisants de CDA.

CDA presentarà un totau de 17 candidatures, entre pedanies e municipis. Ath delà tanben presentarà listes tath Conselh Generau enes terçons.

Per çò que tanh as municipis, eth cap de lista ara alcaldia de *Vielha-Mijaran* serà, Pau Perdicès. En municipi deth *Naut Aran*, Víctor León, repetirà coma alcaldable en tot qu'en *Bossòst*, Felipe Delseny, tornarà a entestar era lista des convergents, coma enes dues anteriores legislatures.

Per çò que tanh ath municipi de *Les*, ei destacable eth cambi adoptat peth partit nacionalista pr'amor qu'eth diputat e president de CDA,

Jusèp Loïs Boya, que durant fòrça temps a entestat era lista, dèishè eth numerò un ara alcaldia a Jèp Montoya. Boya manifestèt era importància de dar pas a naues generacions ath capdauant des listes.

En municipi de *Vilamòs* era candidatura presentada

per CDA ei entestada per Francisco Castet, en *Es Bòrdes*, Francisco Medán repetirà coma alcaldable, en tot qu'Eugenio Ochoa ac harà per *Bausen* e Pedro Castet per *Arres*. Er unic municipi deth parçan a on es convergents non presentaràn candidatura ei eth de *Canejan*.

Un aute des hèts a destacar d'aguesta presentacion siguec era presència enes listes de tres antics alcaldables de Gent d'Aran enes passades eleccions e qu'en aguesti comicis entestaràn es candidatures de CDA enes pedanies de *Casau* damb Francisco Vidal, *Vilac* damb José

Rella e *Escunhau* damb Francisco Vidal Vergès.

Per un aute costat, era rèsta de candidatures de convergència enes pedanies seràn entestades per Jesús Manero, en *Aubert*, Andrés España per *Tredós*, Oscar Farres per *Bagergue*, Marcos Amiell per *Gessa*, Jesús Bernadets per *Arró*, e Jesús Rodríguez per *Arties*.

Jusèp Loïs Boya, diguec pendent er acte: "ath long des quate ans de govèrn en diuèrsi ajuntaments e Conselh s'a hèt un trabalh sense confrontacions". Boya destaquèt era dignificacion hèta ena maxima institucion aranesa: "er actuau conselh ei un modèu a seguir de coma s'an de hèr es causes".

Candidats ath Conselh

Convergència Democratica Aranesa presentarà en terçon de *Pujòl* a Víctor León. En *Arties-Garòs* a Jesús Rodríguez. Peth terçon de *Castièro* a Carlos Barrera. En tot qu'en *Marcatosa* era lista ei entestada per Juan Estévez. En *Irissa*, Francesc Medan e en terçon de *Quate Lòcs*, Jusèp Loïs Boya, que substituís ath capdauant dera lista convergenta ar actuau conselhèr per aguest terçon, Joan Batalla. Aguest cambi ven dat peth pacte establhit entre Les e Bossòst d'entestar era lista per aguest terçon, ua legislatura per un politic de Bossòst e ua auta per un de Les.

CDA presentèt es candidats en parador de Vielha

SILVIA PUÉRTOLAS

Eth partit de Serrano òpte sonque ara alcaldia de Vielha e Conselh

Redaccion
VIELHA

Era cap de lista peth municipi de Vielha-Mijaran dera Agropacion d'Electors Amassadi per Aran, Amparo Serrano, hec dimèrcles era presentacion dera que serà era unica lista municipau, en *caplòc aranés*, d'aguesta formacion entàs pròplèus eleccions deth 13 de junh.

Era Agropacion, qu'ei formada principaument per persones der entorn d'Unió Democràtica de Catalunya que dimitiren de la militància d'Union Democratica Aranesa, dempús dera aliança de Josèp Calbetó damb eth PP,

tanben presenten lista ath Conselh Generau peth terçon de *Castièro*, era quau tanben entèste Serrano.

Amparo Serrano, presidenta dera comission gestora d'UDC, manifestèt en acte de presentacion dera candidatura que: "dempús de sajar d'arribar a un acòrd damb Convergència entà tornar a formar era coalicion, responsa que siguec negatiua per part des convergents, e de que UDA pactèsse damb eth PP, mos auem vist obligats a presentar candidatura en solitari".

Era candidatura dera Agropacion democristiana siguec considerada per Serrano coma ua barreja de gent

joena e d'auti que pòden aportar era sua experiéncia politica.

Serrano tanben dèc a conèisher eth perquè era formacion qu'era entèste sonque auie presentat aguestes dues listes entàs pròplèus eleccions: "Sonque auem auut quinze dies, dempús de conèisher era manièbra de Calbetó, entà premanir candidatures e non auem auut temps sufisent".

Eth vicepresident dera gestora d'UDC, Emilio Sanllehy, anèc mès enlà en quan as critiques per çò que tanh as precipitades decisions politiquas de Calbetó: "Demori qu'er electorat castigue a Josèp Calbetó peth sòn pacte damb es populars".

Serrano anarà acompanhada enes prumèri lòcs des listes tant tar ajuntament de Vielha-Mijaran coma tath Conselh Generau per F. Javier Bordes e Jordi Caseny.

Era campanha que harà era Agropacion d'Electors Amassadi per Aran serà, com era rèsta de partits, damb es mitins electoraus, atau coma ua campanha personalizada qu'era cap de lista auancèt que serie pòrta a pòrta.

Candidatura dera Agropacion d'Electors Amassadi per Aran

SILVIA PUÉRTOLAS

La Setmana

B. p. 86 — 64230 LESCAR

Telefòne : 05 59 68 66 79

Telecopia : 05 59 68 67 17

Setmanèr occitan d'informacions publicat per la
S. C. O. P. — S. A. R. L. VISTEDIT
Las Campanhas 64150 SEUVALADA

Director de la publicacion : David Grosclaude

ELECCIONS 99

PSC-UA-GA apòste pera preséncia de hemnes enes sues candidatures

Redaccion
VIELHA

Ua auta des formacions politiquas que presentauen es sues listes aguesta setmana ère era deth Partit des Socialistes de Catalunya-Unitat d'Aran-Gent d'Aran.

Aguest grop politic qu'amasse entàs eleccions es partits d'Unitat d'Aran e Gent per Aran, a diferéncia dera anterior legislatura en qué anauen per separat, compdarà damb un totau de 82 candidats entre municipis, pedanies e representants ath Conselh Generau.

Des nau municipis, PSC-UA-GA, presentarà listes en un totau de sèt convertint-se atau en ua des forces mès representades de cara as pròpleus eleccions.

En municipi deth *Naut Aran* entestà era lista Manuel Rocher. En *Vielha-Mijaran*, PSC-UA-GA presente coma cap de lista a Joan Riu, en tot repetir candidatura respècte as passades municipaus. En *Arres* era lista ei entestada per Armando Castet, en tot qu'en *Es Bòrdes*, Ana Maria Tomás ei ath cap dauant dera madeisha. Aguesta formacion presente coma numerò un en *Bossòst* a Maria Angeles Medán que s'estree ena politica locau. En

municipi de *Les*, er actuau alcalde Emilio Medan tornarà a entestar era lista de PSC-UA-GA. Per cò que tanh ath Baish Aran, Juan Carlos Lastera e eth sòn equip s'asseguren quate ans mès de mandat en *Canejan* dat que

son era soleta formacion que se i presente.

Eth partit des Socialistes de Catalunya-Unitat d'Aran-Gent d'Aran presentarà tanben candidatures ath Conselh Generau en cinc des sies terçons. En

Es dirigents d'UA destacuen ua major preséncia de hemnes enes listes

terçon de *Pujòlo*, Maria Angels Borràs entestà era lista. En *Castièro*, Juan Riu serà eth numerò un per aguest terçon.

En *Marcato*, Santiago Vidal representarà ara coalicion socialista en tot que Pere Cots ac harà per *Irisa*. En *Quate lòcs*, Emilio Medán serà ath cap dauant d'aguest terçon.

Era rèsta de candidats qu'entèsten listes entà PSC-UA-GA, corresponen as pedanies. En cas de *Bagergue*, José Paba serà eth numerò un. En *Betren*, presenten coma cap a José Oriol, en tot qu'en *Gausac*, José Solé serà eth maxim representant deth grop.

Santiago Vidal, repetirà un viatge mès coma numerò un pera pedania d'*Aubèrt*. PSC-UA-GA, aurà coma cap de lista per *Arròs e Vila* a Lourdes Santa-cruz.

Era presentacion des listes, dauant de militants e simpatizants deth partit, se hec dimèrcles en *Betren* en un acte entestat peth president de partit, Joan Nart, peth secretari Generau, Emilio Medán e peth secretari d'Organisacion, Francesc Boya.

Toti eri destaquèren er increment important de hemnes que se presenten enes listes, ua question que coincidiren: "a d'enriquir era dinamica que s'amie ena politica deth país". Boya remerquèc, pendent era presentacion des listes, que s'a de superar, sense matisar en nòms contrèts, era practica politica de contravalor qu'ei de criticar mès que de constrüir atau coma eth sectarisme existent".

telefons d'interès generau

973 64 18 01	Conselh Generau d'Aran	Cò de Saforcada	(25530 Vielha)	973 64 57 26	Infor. torisme Salardú	Balmes, 2	(25598 Salardú)
973 64 18 15	Musèu Val d'Aran	Major, 36	(25530 Vielha)	973 64 16 12	Infor. torisme Arties	Pl. Urtau, 26	(25599 Arties)
973 64 18 15	Ecomusèu de Vilamòs	Major, s/n	(25551 Vilamòs)	973 64 01 10	Infor. torisme Vielha	Sarriulera, 5	(25530 Vielha)
973 64 18 15	Musèu S. Joan d'Arties	Ctra. Baquèira, s/n	(25599 Arties)	973 64 82 07	Infor. torisme Bossòst	Eduardo Aunós, s/n	(25550 Bossòst)
973 64 25 69	Archiu Istoric Generau d'Aran	Major, s/n	(25537 Arròs)	973 64 73 03	Infor. torisme Les	Pl. der Ajuntament, s/n	(25540 Les)
				973 64 44 55	Infor. Baquèira Beret	Nucleu Baquèira, s/n	(25598 Baquèira)
				973 64 09 79	Gen. Iniciatives Toristiques	Avda. Castièro, 15	(25530 Vielha)
973 64 00 80	Parròquia Val d'Aran	Ctra. Nacionau, 230	(25530 Vielha)	973 64 12 91	Parròquia de Salardú	Sant Andreu, 1	(25598 Salardú)
				973 64 00 21	Parròquia de Vielha	Pas d'Arrò, 8	(25530 Vielha)
				973 64 82 53	Parròquia de Bossòst	Major, 31	(25550 Bossòst)
				973 64 81 05	Parròquia de Les	Pl. dera Gleisa, s/n	(25540 Les)
973 64 00 04	Espitalu Val d'Aran	Espitalu, 5	(25530 Vielha)				
973 64 82 29	Dispensari medicau - Les	Pl. dera Gleisa, s/n	(25540 Les)				
973 64 82 11	Dispensari medicau - Bossòst	Sorieus, s/n	(25550 Bossòst)				
973 64 44 62	Farmàcia Palà - Baquèira	Edif. Campalías, s/	(25598 Baquèira)	973 64 01 95	Parada de taxis (Vielha)	Pl. Sant Antòni, s/n	(25530 Vielha)
973 64 43 46	Farmàcia Palà - Arties	Ctra. deth Pòrt, s/n	(25599 Arties)	932 65 6592	Coches de linha		
973 64 23 46	Farmàcia Català - Vielha	Avda. Pas d'Arrò, s/n	(25530 Vielha)	906 33 00 03	Informacion meteorologica		
973 64 25 85	Farmàcia Palà - Vielha	Sentin, 1	(25530 Vielha)	900 12 35 05	Informacion carretèras		
973 64 20 39	Farmàcia Moralejo - Bòrdes	Antecada, s/n	(25551 Es Bòrdes)				
973 64 82 19	Farmàcia Almansa - Bossòst	Eduardo Aunós, s/n	(25550 Bossòst)	973 64 72 32	Deportur	Sant Ròc	(25550 Bossòst)
973 64 72 44	Farmàcia Almansa - Les	Querimònia, 3	(25540 Les)	973 64 24 44	Camins des Pirinèus	Pas d'Arrò Baish, s/n	(25530 Vielha)
				973 64 08 88	Escòla d'Equitacion	Ctra. França, s/n	(25530 Vielha)
				973 64 28 64	Palai de Gèu	Eth Solan, s/n	(25530 Vielha)
				973 64 81 57	Complexe esportiu Bossòst	Era Lana, s/n	(25550 Bossòst)
973 64 20 44	Mòssos d'esquadra	Edif. Tressens baish	(25539 Betren)				
973 64 80 14	Comissaria - Les	Ctra. de França, s/n	(25540 Les)				
973 64 52 77	Guàrdia Civil - Baquèira	Parcatge Baquèira, s/n	(25598 Baquèira)				
973 64 00 05	Guàrdia Civil - Vielha	Montcorbison, s/n	(25530 Vielha)				
973 64 81 77	Guàrdia Civil - Bossòst	Sorieus, s/n	(25550 Bossòst)				
973 64 72 29	Trafic - Bossòst	Sorieus, s/n	(25550 Bossòst)	973 64 20 88	Gasolinèra - Vielha	Ctra. deth Tunel, s/n	(25530 Vielha)
973 64 01 75	Casèrna militar - Vielha	Pas d'Arrò, s/n	(25530 Vielha)	973 64 72 91	Gasolinèra - Era Bordeta	Ctra. N-230, s/n	(25551 Era Bordeta)
				973 64 71 00	Gasolinèra - Pontaut	Ctra. N-230, s/n	(25549 Pontaut)

DIA 22 DE MAI DE 1999

SANTA QUITÈRIA

ORARI DE TRANSPÒRT PUBLIC:

- Gessuda de Vielha des deth Collègi Public Garona tàs 10,00 e tàs 11,00 or.
- Gessuda de Santa Quitèria tàs 19,00 e tà 20,00 or.

12,00 or. Santa Missa

13,00 or. Benediccion deth tèrme e repartiment dera caritat.

17.00 or. Session de balh. Es actes seràn amenisadi pera:

CHARANGA PEÑA LOS 30
MUSICA: Duo Joan Carbonell

ELECCIONS 99

UPA cerque enes sòns candidats qu'agen dedicacion exclusiva

Redaccion
VIELHA

Era darrèra des candidatures presentades aguesta setmana ère era deth Partit Union Popular Aranesa (UPA), ua coalicion formada entre Union Democratica Aranesa e eth Partit Popular, en tot amassà-se entàs pròplèus eleccions municipaus.

Com es autes formacions UPA, presentaue es sòns candidats tant tàs municipis, coma tàs pedanies e Conselh Generau.

Josèp Calbetó, president d'Union Democratica Aranesa, s'encuedèc de dar a conéisher es listes. Per çò que tanh a municipis, aguesta coalicion ne presente un totau de cinc. En municipi de *Les* ei ath capdauant, Vicente Barber, en tot qu'en *Bossòst* eth cap de lista ei Juan Rubio. Enes *Bòrdes*, era alcaldable peth partit ei Soledad Alvarez, en tot que peth *Naut Aran* eth prumèr ei Bartolomé Pujol. Entath *caplòc aranés* er actuau alcalde, Josèp Calbetó, entèste era lista d'aguesta coalicion.

Ena presentacion d'Union

Populara Aranesa, Calbetó, acompanyat peth president deth Partit Popular, Javier Cardona, tanben dèc a conéisher es candidats des cinc pedanies enes quaus

presenten listes. En *Betren*, er alcaldable ei José A. Arjó, en *Casau* Manuel Fontà, en *Gausac* Jordi Rodés, mentre qu'en *Vilac* era candidatura demore entestada per Fran-

cisco Costas e en *Aubèrt* per Daniel Castet.

Unio Popular Aranesa tanben aurà representacion entà accedir ath Conselh Generau enes terçons de

Es dus lidèrs des partits dera coalicion UPA presidiren era presentacion des listes

Quate Lòcs damb Francisco Rodríguez, *Pujòl* damb Bartolomé Pujol e per *Castièro*, Josèp Calbetó.

Eth líder d'Union Democratica Aranesa e actuau alcalde de Vielha-Mijaran, Josèp Calbetó, manifestèt que non pense hèr ua campanha d'atacs contra es auts grops politics, tot e es declaracions hètes pes sòns anteriors companhs de partit sus es castig qu'aguesti considèren qu'aurie d'auer er actuau alcalde, per part des electors, dempús deth sòn pacte damb eth PP.

Calbetó expliquèt qu'era gent d'Aran volerie que tot eth centre drete se coaliguèsse includint CDA. "Nosati non auem enganhat jamès ar electorat - higeç Calbetó - perque coaligà-se, en aguest cas damb eth PP, non vo dèder fusionà-se qu'alavetz òc que poirie èster un enganhat".

Er aspècte mès destacat dera candidatura d'Union Popular Aranesa correspon segontes eth sòn portaveu, Josèp Calbetó, ath hèt que s'a sajat qu'enes listes "i age gent que, en cas de gèsser elegits, poguen dedicar tot eth dia ath servici dera institucion".

Per un aute costat er acte deth dijaus servic entà anonciar qu'eth pròplèu deluns se harà era presentacion en caplòc aranés deth projècte tath desdoblament deth nau tunèu de Vielha.

Eth PRAG, un nau adversari politic entath Naut Aran

Unha presente tara pedania dues listes independents

Redaccion
VIELHA

Apògui dies entà que comence era campanha electorau entàs comicis deth 13 de junh, encara manquen per presentà-se publicament en Aran quate candidatures mès, des quaus tres corresponen ath tèrme municipau deth Naut Aran.

Eth Partit Renovador Arties-Garòs (PRAG), qu'a previst presentar aué

es sòns candidats en pòble d'Arties, optarà ara alcaldia peth municipi deth *Naut Aran* damb ua lista entestada per Francisco Jaquet, en tot qu'entara pedania d'Arties-Garòs eth PRAG tanben presentarà ua lista qu'ei entestada per Rafael Hinojosa.

Un des principaus motius qu'an amiat a quauqui ciutadans d'Arties a constituï-se en formacion politica a estat eth sentiment qu'an per poder arribar a arténher era segre-

gacion tant d'Arties coma de Garòs deth municipi deth Naut Aran.

Cau destacar qu'er actuau alcalde peth Naut Aran per CDA, Victor León, que tornarà a repetir coma alcaldable, manifestèt dimars, ena presentacion dera candidatura deth sòn partit: "qu'eth PRAG ei un grop format per votants de Convergència que s'an desmarcat purament peth desir de qu'Arties-Garòs artèhe aguesta segregacion". León reconeishec en sòn parlament qu'agues-

ta candidatura li pòt restar vòts.

Per çò que tanh ara pedania d'Unha, recentment artenhuda, dues son es listes independents qu'op taràn ara presidència d'aguesta entitat menor.

Per un costat era Formacion Independents d'Unha presentarà coma candidat a Francisco Bruna. Per ua auta part, Miguel Angel Ademà entestarà era lista dera recentment creada Agropacion Independents d'Unha.

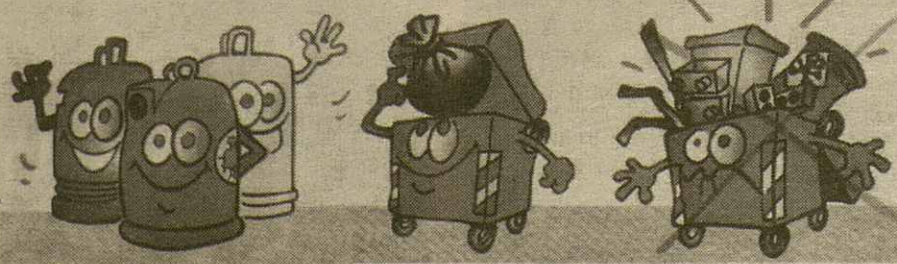
Contunhant damb es pedanies, ua auta qu'aurà candidatura independenta ei era d'Arròs de Vila. Luís Servat, eth qu'ei er actuau alcalde, se presente de nau ath capdauant dera Agropacion d'Electors Independents d'Arròs e Vila.

Tath Conselh

En Conselh, eth partit Renovador Arties-Garòs (PRAG) presentarà a Miguel Barra peth terçon d'Arties-Garòs.

UA VAL D'ARAN LÍMPIA

- TRÈIR ERA LORDÈRA DEMPÚS DES 20 OR, DETH SER
- NON MÉTER LIQUITS LAGUENS DES CONTIENEDORS
- PLEGAR ES CAISHES DE CARTON, ENTÀ REDUÏR ETH VOLUM

- UTILISAR ES CONTIENEDORS DE LHAUNES E DE VEIRE.
- MÉTER TOSTEMP ERA LORDÈRA EN UA BOSSA E LAGUENS DETH CONTIENEDOR.
- NON MÉTER LAGUENS ES CONTIENEDORS, MAQUINES, TARCUM D'OBRA, MÒBLES, ECA.

brama

Vademecum

Auè se presente en Otèl Tuca de Betren era Antologia Literària de Jèp de Montoya.

Vademecum Aranense includís mès de cent autors aranesi; ei ua òbra fundamentau, d'aqueres que mèrquen un punt d'inflexion entre plantejaments culturaus anteriors e posteriors. A coesion en temps, en tot començar era antologia ena edat mieja. Era nòsta ei ua comunitat culturau d'origen medievau. Era cultura aranesa e era europèa se gestèren ena edat mieja; es valors e eth pensament qu'auem, es plantejaments sociaus e politics comencen damb claretat enes sègles X-XI e XII. En Vademecum de Jèp i trapam es nòsti escrivans medieus. I trobam es nòsti trobadors. Figures importants dera epòca auràn ua clara pertanhença occitana. Per exemple eth cas deth Gerbert d'Aurillac, que siguec Papa damb eth nòm de Silvestre II. Se tracte d'un Papa Occitan. En aqueres dates existiren bisbes catars en Aran.

En sègle X e XI er occitan ei emplegat des de Lemotges enqua València e der Atlantic as Aups. Toti es trobadors emplèguen era madeisha lengua damb uns minims acòrds lingüistics entà tot eth territòri. Existís ua unitat lingüística; son es començaments deth nacionalisme. Eth malurós desastre dera Batalha de Muret arturarà era fòrça creativa e inte-

llectuau d'Occitània. Aqueth inici de pensament e cultura drasticament talhat entàs occitans se continuarà alternativament en Catalonha a on s'articulan enes ans a seguir es fonaments dera nacion catalana. Ramon Llull que da ath catalan era condicion de lengua de cultura, que comence a diferencià-se deth rèste d' Occitània, ò Arnau de Vilanova, hilh de Provença, maridat en Occitània, qu'en 1299 tractèc damb eth rei de França sus era Val d'Aran. Toti eri son, intel·lectuauments parlant, hilhs des trobadors, taments coma ne sigueren Bernat Metge, Ausias March e Luis Vives; ei a díder tot eth fonament deth pensament catalan. Es catalans son descendents intel·lectuaus des trobadors. Es aranesi èm descendents dirèctes des trobadors. Era nacion occitanocatalana siguec un hèt des de gèr, enqua seteme de 1213; epòca ena quau existís eth nòste trobador Arnaud de Comenges que viuèc es moments d'esplendor der espaci occitanocatalan en tot lutar contra Simon de Monfort, e que pòt èster considerat coma un patriòta aranesi.

Era segona des coesions importants deth Vademecum ei era deth territòri. Es escrivans e era escitura publica referida non son es que vien limitats pera frontèra deth Pònt deth Rei, frontèra arbitrària, artificiau, senon aqueri que pertanhen ara madeisha varietat dialectal

tau e que formen part d'ua bona partida deth Comenges. Jèp de Montoya intuís e insinue eth "continuum" dera nòsta literatura damb tota era literatura Comenges, ... e d'aquí se'n despren era simplificacion a passar a tota era literatura gascona e d'aguesta ara occitana. Ei eth pas de coesion que mos includís en ua des literatures mès prestigioses e qualitatives deth mon, tant ena istòria coma ena actualitat. E atau era nòsta literatura ei era localisacion dera grana literatura occitana, era concrecion en nòste petit parçan, dera literatura de Bodon, de Frederic Mistral, de Marcabrun, de Peir de Garròs, de Camelat, de Simin Palay per cità-ne bèth un des desapareishuts o de Max Roqueta, de Roger Lapassada o de Pèire Bèc entre es qu'encara resistissen, entre tanti e tanti d'audi.

E era tresau coesion d'aguesta grana òbra ei era coesion lingüística. Se pòt proclamar qu'ath delà deth Vademecum s'an acabat es trincaments ena Val d'Aran pes convencions lingüistiques, en tot assumir ua linha soleta entà toti.

Era coesion lingüística deth Vademecum ben manifestada per hèt d'auer transcrit es tèxtes ena sua grafia originau e emplegar era grafia tradicionau, era adoptada pera Generalitat de Catalunya er an 1983 ena presentacion e descripcion deth trebalh. En sòn moment,

cada escrivan, cada persona qu'emplegaue er aranès escriuec coma creiguie qu'ère mièlh e segontes es patrons imperants dera epòca. Aguestes an d'èster postures respectables en temps; non podem questionar a Mossen Condò pera grafia qu'empleguèc. Ara cau emplegar era grafia mès difonuda, era soleta qu'utilisen es mainatges ena escòla; aquera qu'a major implantacion sociau, en Aran e en Occitània. Mès calie qu'es tèxtes, en Vademecum, siguessen transcrits ena sua grafia originau, entà non tradir; entà non pèrder arren dera expression originària, entà non pèrder genuïtat. Guaire temps hè que dure er enfrontament en Occitània, entre es defensors dera grafia felibrenca e es defensors dera grafia tradicionau? E guaires viatges s'a ignorat entre es felibres es òbres d'Alibèrt e entre es tradicionaus es òbres de Mistral? E toti dus son Occitània, era bona Occitània. E guaires e inutiles ignoràncies auem patit es uns des audi? Eth temps d'aguesta discòrdia qu'ei passat ena Val d'Aran. Qu'ei acabat.

En ua òbra que, coma aguesta, presente moltes autes qualitats, meritara, de ben segur, d'audi comentaris, que calerà hèr en un aute moment.

Jusèp Loís Sans Socasau
Institut d'Estudis Occitans - Aran
jsans1@pie.xtec.es

Er ajuntament deth Naut Aran comprarà accions dera empresa Baqueira Beret S.A.

Redaccion
VIELHA

Er alcalde deth Naut Aran, Víctor León, anoncièc dimèrcles en plen extraordinari, era compra de cent accions dera empresa Baqueira Beret, entà entrar atau a formar part deth grop d'accionistes d'aguesta societat. Víctor León explicaue qu'es accions seràn aquerides ara Diputacion de Lhèida entà poder atau auer era possibilitat d'intervir e participar coma ajuntament en totes es amassades qu'a compdar d'ara hèsque era empresa.

Segontes León aguest ei un pas plan important dat que: "atau artenhem, dempús de trenta dus ans que hè que foncionen es installacions, entrar a formar part der accionariat deth motor economic deth Naut Aran".

Ath delà, en plen se tractèren uns audi punts coma eth que hège referència ara adjudicacion definitiva des òbres de bastiment dera passarè-

lla deth Molin ena localitat de Salar-dú. Aguesta òbra a estat autrejada ara empresa Ginesta, era madeisha qu'amie a tèrme era neteja des ribères der arriu Garona, per un pressupòst de ueit milions quate centes mil pessetes. Era pasarèlla que serà peatonau e que pòirie començar a bastí-se ben lèu, aurà ua amplada de 1,5 mètres e serà hèta completament de husta.

En aguest plen s'aprovèc tanben delegar ar alcalde entà qu'assistisque ara subasta qu'eth pròplèu 11 de junh harà era delegacion d'Isenda en Lhèida.

Er Ajuntament, entà ampliar eth sòn patrimonni, segontes Víctor León, preten aquerir en aguesta subasta un totau de vint-e-cinc finques rustiques qu'auràn un prètz globau de gessuda de 2,3 milions de pessetes. Es parçelles que pertanhién a Casa Vete de Salar-dú, son actuaument propietat de Patrimonni der Estat e se trapen repartides entre Salar-dú e Gessa. Per çò que tanh a Casa Vete er ajuntament estudie aquerí-la entà hèr un

musèu dera nhèu, un casau dera gent grana e ua oficina d'informacion.

Ena session plenària s'aprovèc tanben era signatura d'un convèni damb

eth servici catalan de transit entà qu'es Mossos d'Esquadra, qu'an competències de transit des der 1 de mai, desenvolopen tasques de policia municipau en Naut Aran en interior des sòns pòbles. Aguest convèni, serà per un an damb possibilitat d'èster prorrogat.

Entre d'autes òbres entà amiar entà dauant, dempús der acòrd plenari, subergessen; era urbanisacion dera plaça poliesportiu de Salar-dú, era melhora deth hilat d'aigües en Baqueira 1500 e era prumera fasa d'urbanisacion e parcatge ena zòna d'Era Tori de Gessa.

Eth pònt se bastirà ath cant dera mòla de Salar-dú

SILVIA PUERTOLAS

Carona enjós

Calandreta festeja sos vint ans mas se cal mobilizar

David Grosclaude
LESCAR

Las calandretas, las escòlas qu'ensenhan en occitan, an festejat lors vint ans dins un ambient de mobilizacion.

La signatura de la Carta europèa e las declaracions de principis dels responsables politics règlan pas los problèmas concrets. Segur la preséncia de milierats de personas vengudas participar a la festa que se debanèt a Pau aurà avut un impacte mediatic. S'es parlat de las calandretas dins los mèdias escrits e audiovisuals e aquò pòt pas qu'èstre una ajuda per anar dicutir amb los poders publics.

Los copresidents de la confederacion de las calandretas aprofiechèron la festa per dire que pertot calia interpel·lar los elegits e lor demandar de far pression sul ministre de l'Educacion e lo govèrn.

La question de la reconeissença oficiala es importanta dins l'istòria de las calandretas. Calguèt annadas abans d'arribar a un estatut oficial per las escòlas associativas occitanas. Aquel afar foguèt una succession de promessas e de discussions que de còps desembocquèron sus pas res. Puèi i aguèt d'acòrds parcials acompanyats d'ajudas econo-

micas fragilas que demandavan totjorn una negociacion suplementària amb l'Estat.

Enfin arribèt en 1994 l'acòrd Bayrou. Lo ministre de l'Educacion prepausèt a l'epòca de signar un convençionament dins l'encastre de la lei de 1959 qu'es la lei que reglamenta los rapòrts entre las escòlas privadas confessionals e l'Estat. Sul plan ideolo-

gic èra pas satisfasent per las escòlas coma las Calandreta o coma las escòlas bascas e bretonas que daissavan pas de dire lor laïcitat e lor voluntat d'èstre un servici public d'ensenhament dins la lenga.

Dempuèi quauques setmanas l'importància de las ajudas que decidiguèt de donar lo conselh regional de Bretanha a las escòlas Diwan a provocat

una crisi. Se lo conselh regional paga çò qu'a promés per installar un novèl licèu a Karaez (Carhaix) la lei sul finançament de las escòlas privadas serà pas respectada.

Mas los elegits bretons vòlon pas saber res e an decidit de finançar malgrat las constrèchas legalas. Lo resultat es que cal ara trobar una solucion legala se l'òm vòl pas crear un precedent dins los rapòrts entre collectivitats (regions departaments o comunas) e escòlas privadas. Es per aquela rason que Lionel Jospin a decidit de demandar a son ministre de l'Educacion de començar discussions sus un estatut novèl.

Dimècres 12 de mai los representants de las escòlas bretonas, occitanas, bascas catalanas e alsacianas èran al ministèri per una presa de contacte e per escotar çò que lo govèrn podiá prepausar.

Res de concret per l'ora

Los responsables de las escòlas sortiguèron de la reünion amb lo sentiment que lo govèrn aviá pas res a prepausar. A. Lincoln lo president de Diwan nos disiá que començava "d'èstre un pauc las de las presas de contacte que desembocan pas sus res".

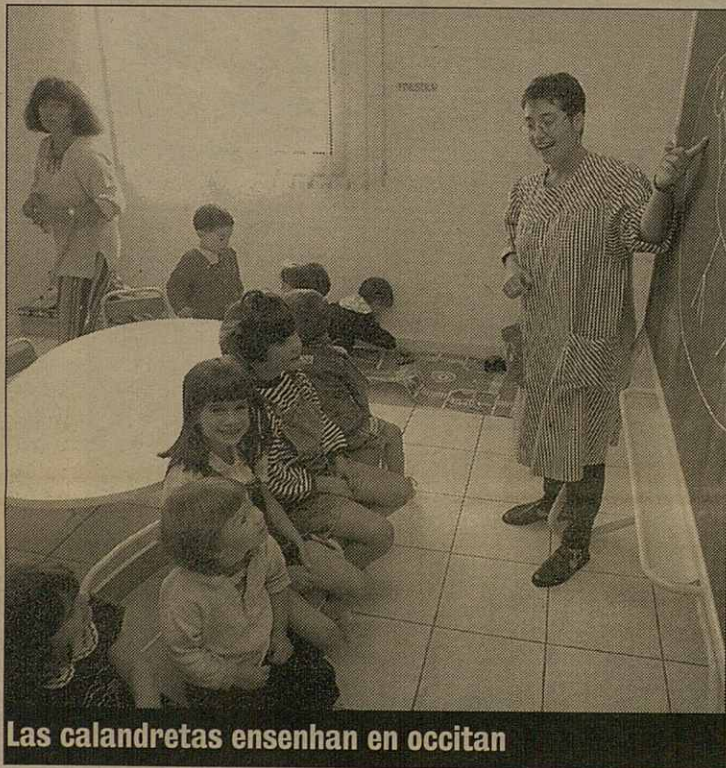
L'ora e mièja de discussion a

pas permès d'aprendre res sus las intencions de l'Estat. Foguèt çaquela decidit de se tornar veire cada quinze jorns per de sedenças de trabalh a sièis a saber lo minitèri e las cinc associacions. I aurà novèlas amassadas lo 25 de mai e lo 10 de junh. Tres tèmas de discussion son estats retenguts: lo projècte pedagogic, l'estatut institucional de las escòlas e enfin l'estatut del personal.

Los responsables de Calandreta coma los bretons son pas satisfaisats mas benlèu per rasons diferentas. Los bretons vòlon que las causas avançen rapidament pr'amor per la dintrada que ven an mai d'un establiment que deu dubrir e cal que la question del finançament siá reglada. Los occitans eles voldrián qu'abans de se lançar en una discussion sus l'estatut, que pòt èstre complexa, lo present foguèsse assegurat a saber que foguèsse pagat çò qu'es devut: 5 milions de francs, çò que correspond a 28 pòstes de mestres dempuèi sus dos ans.

Diferéncias

La negociacion que sembla de començar serà mai complicada per las escòlas occitanas que per las autras. Es la geografia que pausa problèma. Las escòlas occitanas pòdon pas coma las autras aver un interlocutor unic per çò qu'es dels rectors d'academia los representants del ministèri dins las regions) e dels conselhs regionals per exemple mentre que los autres, bretons, bascos, alsacians e catalans parlan amb un sol rector e una sola region e de còps amb un sol departament.

Las calandretas ensenhan en occitan

Los manuscrits de trobadors

Antoni Rossell

nombre considerable de melodias, 81, e d'aquestas 38 apareisson unicament dins aqueste manuscrit. De melodias coma *Lo rossignolet salvatge* de Gaucelm Faidit, o *Pos tornatz sui en Proensa* de Peire Vidal, o la famosa sextina, *Lo ferm voler q'al cor m'intra*, d'Arnaut Daniel, son estadas transmesas dins sa vertadièra dimension orala (tèxt e musica) sonque dins aqueste manuscrit. La segonda rason es estat un omenatge postum al musicològ italian Ugo Sesini (1899-1945), qu'editèt aqueste manuscrit en 1942, en seguir de criteris de transcripcion revolucionaris pel sieu temps e que posteriorament se demostrarián los mai idonèus per la transcripcion de la monodia cortesana trobadoresca. Ugo Sesini expausèt sas teorias sus la transcripcion contràrias a la transcripcion modala o ritmicò-periodica. Sesini ditz que l'error de l'ipòtesi modala es estada la de recórrer a

un tipe de notacion (la proporcionala) de composicions polifonics, per interpretar lo ritme de las monodias de notacion cairada, e que los musicològs que l'aplican riscan de far d'errors grèvas. Calia, doncas, un omenatge a aqueste cercaire que aprèp d'ans de notables estudis filològics e musicològics, d'edicions de repertòris inèdits e de mestritge musicologic, dobtèt pas gaire a defendre la tèrra sieuna de l'ocupacion nazia, e finalament donèt testimonni de sa luta amb sa pròpria mòrt al camp d'exterminacion de Mauthausen. Es per aquesta rason, e en omenatge al musicològ que presentam sas quitas transcripcions del manuscrit G, qu'es catalogat amb la signatura: Sig. R71 superioire. Aqueste manuscrit provén del nòrd d'Itàlia, e es datat de la primièra mitat del sègle XIV. La notacion musicala es cairada sus 5 o 6 linhas.

En rason de l'exposicion a la vila de Castelló d'Empúries

(setembre de 1999), lo Centre d'Estudis Trobadorescos presentarà tanben un autre manuscrit important tant per la musica trobadoresca coma per la cultura catalana, lo manuscrit 3.871 de la Biblioteca de Catalonha, conegut coma lo Fragment del S. XIII de Sant Joan de les Abadesses. S'agís de cobèrtas d'un registre notarial, dos fuèlhs del sègle XIII, qu'editèt lo musicològ catalan Higiní Anglès dins son òbra famosa *La música a Catalunya fins al Sègle XIII*. La notacion musicala es de neumas messins. Fins als ans 90 aqueste manuscrit, que romanguèt totjorn a la Seccion de Manuscrits de la Biblioteca de Catalonha, non se laissèt consultar, e lo solet testimonni de son existéncia foguèt lo facsimil e la transcripcion d'Anglès. Lo servici de publicacions de la Biblioteca de Catalonha n'a anonciat una edicion del tèxt e de la musica. Dins l'espèra de la sieuna

publicacion presentam una transcripcion e edicion de las melodias.

Los manuscrits de musica de trobadors se redigisson en un moment de la transmission orala, quand se vòl conservar çò qu'aquesta tradició oral es a mand de perdre. Lo manuscrit de la lirica trobadoresca, puslèu qu'un element practic de lectura, es un element ordenador e compilador d'una tradicion que comença a èsser doblidada.

La 3ª Nuèit Occitana de Sitges s'acabarà amb un concèrt de musica occitana, al Racó de la Calma amb lo grop Fin'Amors de Tolosa qu'interpretaràn de musica tradicionala occitana e danças gasconas.

Col·labora l'Arxiu Occità de la UAB

<http://www.uab.es/inst-ESTUDIS-MEDIEVALS/ARXIU-OCITA/>

Institut d'Estudis
Medievals.
Edifici B.
08193 Bellaterra (Barcelona)
Telèfon 93 581 11 44
E-mail
arxiuoccita@blues.uab.es

En seguir la tradicion inaugurada en setembre de 1997, la vila de Sitges celebra uèi la Tresena Nuèit Occitana, e çò fa en nos mostrar dins una exposicion dobla lo passat gloriós de l'occitan dins sa manifestacion trobadoresca, e la tradicion recenta de las relacions catalanò-occitanas geridas per d'integraires de l'Arxiu Occità de l'UAB. Lo material contemporanèu provén del ric Arxiu Històric de Sitges, dirigit per en Xavier Miret, mentre que la part trobadoresca presenta l'òbra musicala dels trobadors a partir de la reproduccion d'un manuscrit de trobadors. L'iniciativa es nascuda a partir d'un projècte europèu sus l'eiretatge occitan dins la Mediterranèa que coordina *Cultura dei Mari* amassa amb divèrsas ciutats europèas coma Sitges o Castelló d'Empúries.

La causida del manuscrit G de la Biblioteca Ambrosiana de Milan coma punt de partida d'aquesta exposicion se deu a mantuna rason. La primièra —e benlèu la mai importanta— es que s'agís d'un dels manuscrits mai importants de musica dels trobadors occitans, amb un

miralhem-mos

“Ua barca pujaue, era auta baishaue; ua anaue tà deçà e era auta tà delà”

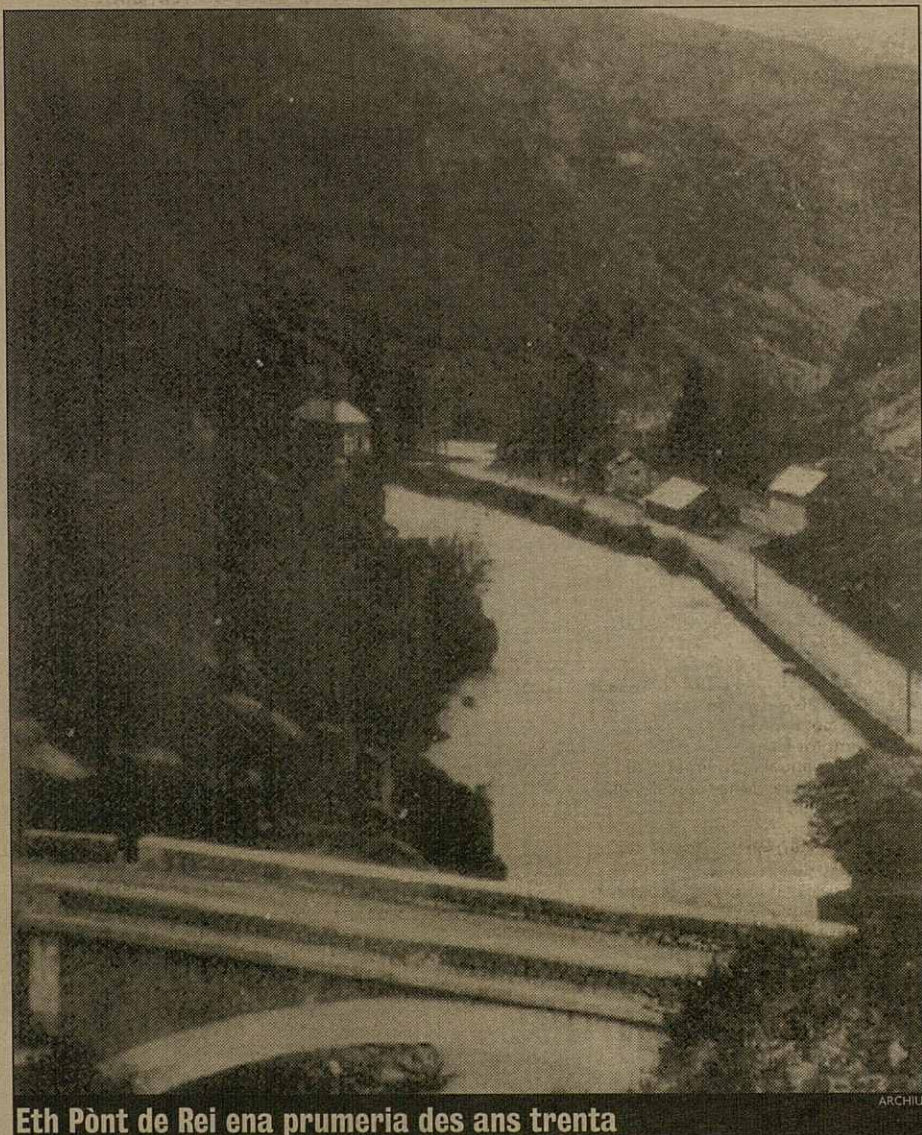
XAVIER GUTIÉRREZ E RIU

Ditz ua dita catalana: “Reus, París i Londres”. Era sua version aranesa que poderie èster: Pontaut, Montecarlo e Las Vegas, pr'amor que s'es prumères ciutats an en comun qu'en sègle XVIII èren es mès importants centres de cotisa der aiguarent, es auti lòcs son coneishudi pes sòns casinos de jòc, era existència des quaus an compartit en bèth moment dera sua istòria.

Es enciclopèdies definissen casino, en ua des sues accepcions, com un establiment de luxe, de caractèr recreatiu, autorisat oficiaument entara practica de jòcs d'asard -boule, roleta, bacarà, trente e quarante-; tanben se i organisaue balhs, hèstes e d'outes activitats culturals. Era nomenclacion casino, d'origina francesa, gessec ara fin deth sègle XIX, quan eth govèrn restringic eth jòc entàs casinos de quauques estacions balneàries, termaus o climatiques.

Ena Val, e ath delà deth de Pontaut-Pont de Rei, an existit d'auti casinos. I auie eth casino de Les, es deth Portilhon, eth vielh de Pont de Rei... E ath costat madeish que i é Banhères de Luishon, qu'a mantiengut eth sòn coneishut casino de hè temps. Semble qu'aguesti establiments an ua especiau predileccion per plaça-se en lòcs fronterers. Mès maugrat beneficià-se deth sòn plaçament, soent an patit tanben era arbitrariedad des govèrns de torn, que non les veiguen tan massa boni uelhs, e que tan lèu que podien les proïben e les hègen a barrar en tot alludir a un supausat orde public.

Plan soent, eth barrament d'aguesti lòcs carrejaue eth sòn abandonament. Atau, per exemple, coma raonde Juan Avilés en sòn viatge peth Pirenèu en 1892, en passar peth Portilhon ja trobèc en estat d'abandonament es casinos d'aquiu naut. Catorze ans mès tard, un aute viatgèr illustre, Juli Soler i Santaló, comentaue en repòrt ath casino de Les que pr'amor dera proïbicion des sales de jòc per orde deth Govèrn espanhòu, aguest ja non s'utilisaue coma tau. E atau madeish, tanben demoraue barrat eth vielh casino deth Pont de Rei, aué enfonsat jos es aigües deth barratge deth madeish nòm, en

Eth Pont de Rei ena prumeria des ans trenta

parçan coneishut coma de Plan d'Arrem. A despiet d'èster en terren espanhòu -jurisdiccionament parlant- e propietat des de Pauleta de Bossòst, eth casino ère portat per ua companhia francesa; aqui i anaue a jogar gent d'un e er aute costat dera frontèra, tostemp qu'auessen sòs sobrers, coma r e b r e m b e Aurelio Medan: “Es qu'èren un shinhau rics se n'anauen tà jogar aqui, e -com ei lei de jòc- se guanhuèn, guanhuèn, se perdien,

perdien”. Fòrça soent eth mau pèrder de bèth un provocaue enveges, qu'a viatges devien peleges e quauque còp inclús mòrts. Per açò es casinos èren objècte d'ua particular susvelhança per part des fòrces der orde, carrabiners e gendarmes. Era particularitat deth

vielh casino ère eth sòn estrategic plaçament, lèu entre es dus Estats, a on eth riu mercaue era frontèra. Tà traussa-la son- que ère de besonh ua barca; e ja n'i auie mès d'ua premanida entàs epò-

ques de proïbicion, quan se i jogauè d'amagat o quan se superaue eth cupo de jòc e passauen inspeccion. Alavetz, e segontes siguessen gendarmes o carrabiners es perseguidors, es jogadors acaçadi hugien tanb ua o ua aute barca, “ua que pujaue, era aute que baishaue”, entà terren espanhòu o francés tà que non les agarrèssen. E que deuie d'èster tota ua odissèa calà-se ena Garona ena sason de desgèu, tant embentida coma baishe aguesti dies. Mès segurament es que i navigauen non pensèren en profiter eth vessant ludic des sues hugides; eth rafting encara lo calie endonviar.

Dempús der abandonament d'aguest edifici, e tà poder seguir profitant es boni beneficis que daue eth jòc, se'n bastic un de nau Garona ensús. Era bastissa -propietat des de Cano de Betren- encara se consèrve gràcies as sues actuaus mestresses, que non l'an volgut vèner jamès maugrat es còps que les ac an volgut crompar e es sòs que les an aufrut pera vielha casa; e ei que tà Ma. Terèsa Deó e era sua mair, eth casino ei eth sòn lòc de pòsa, eth sòn particular eden. Era viuenda ei plaçada ben a pròp dera termièra estatua, ath cant dera Garona e dera centrau idroelectrica de Pont de Rei, e deuant d'ua petita bastissa que siguec pendent fòrça temps lòc de carrabiners; aqui, ua longa barralha -aué en dia rolhada- mos confirme eth papèr de contròtle d'aguest lòc enquia non hè guaire. Enquiad aqui arribaue eth vielh tramvai que gessie de Marinhac e qu'ère profitat pes gojates des pòbles der aute costat entà pujar a barar tath casino es tardes de dimenge. A despiet d'èster coneishut coma casino, açò sonque foncionèc coma tau tres ans, pr'amor que quan arribèc era dictadura de Primo de Rivera se barrèc. Dempús, era bastissa siguec pendent uns ans restaurant -portat pes sues actuaus estatjantes- e inclús casèrna des maquis pendent vint-e-un dies, establidi lèu pera fòrça dera gana de tan hamegadi com èren.

E de tanti casinos com i auie non n'a demorat ne un en Aran. Aué, es aimants dera roleta mos auem de desplaçar enquiara vesia Luishon entà poder satisfèr es nòsti instints ludopates.

Semble qu'aguesti establiments an ua especiau predileccion per plaça-se en lòcs fronterers

LINEA NOCTURNA D'AUTOBUSI TRANSPÒRT INTÈRN

TOTI ES DIUENDRES E DISSABTES

*GESSUDA:

- Tàs 23.30 ores de Les damb arturada en toti es pòbles.
- Tàs 24.15 ores de Tredòs enquia Vielha damb arturada en toti es pòbles.

*TORNADA:

- Tàs 4.00 ores dera maitiada Vielha - Tredòs.
- Tàs 4.30 ores dera maitiada Tredòs - Vielha - Les (damb arturada en toti es pòbles)